

Huvudman

BORÅS KOMMUN
boras.stad@boras.se

Beslut

Datum 2026-06-17
Dnr SI 2026:3483
Sida 1 (7)

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Viskastrandsgymnasiet A i Borås kommun.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 genomfört en riktad tillsyn av Viskastrandsgymnasiet A i Borås kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Viskastrandsgymnasiet A följer gällande bestämmelser om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte avseende beredskapsplan, löpande arbete för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer samt åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde till skolenheten under den tid verksamheten pågår.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och rektor samt observationer på skolenheten den 28 april 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats så som beredskapsplan och rutiner. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Beredskapsplan

Skolinspektionen har tagit del av "Krisplan för verksamhet Viskanstrandsgymnasiet läsåret 2025/2026" med dess 16 bilagor. Av planen och dess rutiner framgår bland annat följande: vilka åtgärder som ska vidtas vid hot och våld, rutin vid pågående dödligt våld samt inrymning, utrymning och utestängning utifrån aktuell händelse. Det framgår också organisation för krisberedskap och rollfördelning samt adresser till skolans

lokaler. Exempelvis framgår rektorns ansvar och varje medarbetares ansvar vid misstanke om en allvarlig händelse.

Därtill har Skolinspektionen tagit del av Borås Stad "Beredskapsplan för allvarliga våldssituationer eller hot om allvarlig våldssituation beredskapsplan" med dess 10 bilagor, daterad 2026-02-17. Planen berör Borås Stad Gymnasie- och vuxenutbildning. Av planen och dess bilagor framgår bland annat följande: rutin vid våld eller hot om våld, rutin vid pågående dödligt våld, vägledning vid våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan samt rutin för att ta emot besök och avvisa obehöriga. Därtill framgår förebyggande åtgärder, larm och varningsrutiner, kommunikation samt utbildning och övning. Det är Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen som ansvarar för att planen är uppdaterad och planen bör ses över en gång per år.

Rektorn uppger att Borås Stad "Beredskapsplan för allvarliga våldssituationer eller hot om allvarlig våldssituation beredskapsplan" nyligen har beslutats i nämnden. Aktuell plan ska presenteras för personalen under nästa läsår 26/27. Det finns en central enhet i Borås stad, Centrum för kunskap och säkerhet (CKS) som har arbetat fram beredskapsplanen vilket både rektorn och lärarna uppger. Rektorn säger att hen och flera rektorer har deltagit i utarbetandet av beredskapsplanen tillsammans med representanter för CKS. Beredskapsplanen gäller för hela gymnasie- och utbildningsförvaltningen och inte specifikt för skolenheten Viskastrandsgymnasiet.

Löpande arbete för att säkerställa beredskap

Identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter

Av Borås Stad "Beredskapsplan för allvarliga våldssituationer eller hot om allvarlig våldssituation beredskapsplan" framgår förebyggande åtgärder genom ordningsregler, plan mot kränkande behandling och diskriminering, elevdialoger samt rutiner för att upptäcka varningssignaler. Enligt planen ska säkerhetsrond genomföras årligen. Syftet är att rektorn tillsammans med skyddsombud, säkerhetsamordnare på CKS, fastighetsförvaltare, enhetschef för stöd och service ska gå igenom verksamhetens lokaler utifrån ett säkerhetsperspektiv. Resultatet av säkerhetsrond rapporteras till förvaltningsledningen och till CKS. Utifrån resultat beslutar verksamheten om åtgärder som behöver vidtas.

Av intervju med lärare och rektorn framgår att det gjorts sårbarhetsinventeringar på skolenheten tillsammans med bland annat fastighetsägare och skolenhetens intendent. Skolan har uppdaterat sin krisplan årligen efter att detta är genomfört. Rektorn och lärare har även inventerat sårbarheter vid utvärderingar av övningar som genomförts.

Lärarna uppger att de exempelvis kartlagt eventuella säkerhetsrisker och sårbarheter i sina klassrum efter att de har genomfört övningar.

Eleverna uppger att de inte har deltagit vid kartläggningar av sårbarheter och säkerhetsrisker i skolan, men de säger att de alla känner till var utrymningsvägarna finns.

Information till personal och elever

Av intervju med lärare och rektorn framgår att skolenhetens krisplan har funnits under flera år och att lärarna har kännedom om dess innehåll och när den ska tillämpas. Vidare uppger rektorn att lärarna inte fått information om "Beredskapsplan för allvarliga våldssituationer eller hot om allvarlig våldssituation beredskapsplan" med anledning av att den är ny.

Lärarna uppger att de vet hur de ska agera vid en våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Personalen säger att hur de ska agera beror på om de ska inrymma eller utrymma. Lärare säger vidare att det är uttalat vem som ansvarar för eleverna under lektionstid och raster vid exempelvis en utrymning.

Eleverna uppger vid intervjun att de vet att de ska lyssna på lärarna om det händer en våldssituation och att de ska följa lärarnas instruktioner. Vidare säger flera elever att de har fått information av sina mentorer hur de ska agera om det händer något allvarligt men att alla elever inte har fått det. Lärarna uppger att det inte har getts någon allmän information till alla elever om våldssituation eller hot om våldssituation. Lärarna säger dock att flera av lärarna har pratat med elever om de övningar som lärarna har genomfört och då även berättat att alla lärare har en mobilapplikation som kan användas vid allvarliga situationer eller hot om en sådan situation. Lärarna säger vidare att de känner till att det finns ett material för information till elever som utarbetats centralt av CKS. Rektorn säger att informationsmaterialet för elever är inte helt klart ännu men kommer att publiceras under hösten 2026.

Utbildningsinsatser och övningar

Av "Beredskapsplan för allvarliga våldssituationer eller hot om allvarlig våldssituation beredskapsplan" framgår ett årshjul med planering av personalens övningar och vilka utbildningsinsatser som kommer att genomföras med personal och elever. I bilaga "Rutin för systematiskt säkerhetsarbete gällande pågående dödligt våld" som ingår i beredskapsplanen ska det genomföras utbildning för nyanställda i september varje år vilket CKS ansvarar för gällande pågående dödligt våld. För all personal genomförs övning också i september inom samma område. Vartannat år genomförs seminarieövningar och vartannat år en praktisk övning. Årshjulet innehåller också tidsintervall när säkerhetsgenomgång

ska genomföras med eleverna och när personal ska testanvända mobilapplikation för allvarliga situationer eller hot om en sådan situation.

Lärarna uppger att de har fått utbildning via CKS på skolan och även haft praktiska övningar vid två tillfällen. Både lärare och rektorn säger att en av övningarna genomfördes i höstas tillsammans med polis, räddningstjänst och ambulans. De berättar också att mobilapplikation för allvarliga situationer eller hot om en sådan situation prövas regelbundet.

Eleverna uppger att de tränat utrymning vid brand flera gånger, vilket rektorn och lärarna bekräftar. Rektorn uppger att eleverna kommer få utbildning under höstterminen. En utbildningsinsats är planerad med start vecka 48. Rektor säger vidare att eleverna troligtvis inte kommer att genomföra några inrymningsövningar.

Åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde

Tillträdesbegränsningar/tydligt markerad skolenhet

Viskastrandsgymnasiet A består av en huvudbyggnad i centrala Borås som delas med andra skolenheter. Skolenheten har även undervisning i byggnader i Viareds företagspark.

Till byggnaden inne i centrala Borås finns en uppmärkt huvudentré där elever och personal går in. Dörrarna är låsta och det krävs passerkort för att komma in. På dörrarna sitter rutin för besök uppsatta.

Skolbyggnaderna som ligger i Viareds företagspark är inhägnade med staket. Övningsområdena har grindar som är öppna under skoltid. Samtliga byggnader är låsta och på dörrarna finns skyltar där det står vad som gäller vid besök.

Rutiner för besök av utomstående och avvisande av obehöriga

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens skriftliga rutiner för att ta emot besök och att avisa obehöriga. Det framgår att skolan inte är en allmän plats och att externa besök ska anmälas och besökarna ska mötas upp av den som arrangerat besöket. Det framgår även att den medarbetare som bestämt mötet säkerställer att besökaren lämnar området efter avslutat besök. Rutinerna beskriver också att samtliga medarbetare har ansvar och skyldighet att vara uppmärksamma på obehöriga personer och att de behöver ta reda på personens ärende. Har personen inte ett ärende har personal rätt att avvisa obehöriga personer.

Kännedom om rutiner

Eleverna säger att de känner till att obehöriga inte får vara på skolan och de vet att de ska kontakta mentor om de ser någon obehörig på skolan.

Lärare uppger att rutin för besök och att för att neka obehöriga personer tillträde till skolans område under skoltid är kända av alla, både personal

och elever. Rektorn uppger att information har getts till personalen om rutinerna. Vidare uppger rektorn att alla har fått information om vilka som räknas som obehöriga, vilket bekräftas av både elever och lärare. Rektorn liksom personal vet hur de avvisar eventuella obehöriga. Därtill finns rutin att hantverkare får lånepasserkort som visar vilka de är. Lärare säger att det är många i personalen som har avvisat obehöriga men enligt rektorn har de inte några större problem med att obehöriga kommer in på skolan då den är låst.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det på varje skolenhet

1. finns en beredskapsplan som anger de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, och
2. bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer. (6 a kap. 3 § 1 och 2 skollagen)

Enligt förarbeten ska det i en beredskapsplan framgå hur personal, barn och elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation. (Prop 2024/25:160 s. 46, 157)

Av förarbeten framgår vidare att ett löpande arbete innebär att huvudmannen måste se till att det sker ett kontinuerligt arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter samt att beredskapsplanen eller andra säkerhetsåtgärder uppdateras eller ändras när omständigheterna medför ett behov av detta. Inom ramen för det löpande arbetet måste det även säkerställas att personal och elever får information om planeringen och de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Ett löpande arbete med beredskap innefattar vidare att personal genomför övningar i enlighet med beredskapsplanen för till exempel inrymning, utrymning och utestängning. (Prop 2024/25:160 s. 41, 44, 157 och 158).

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det på varje skolenhet vidtas åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår. (6 a kap. 4 § skollagen)

Av förarbeten framgår att åtgärder som behöver vidtas är att se till att det finns tillträdesbegränsningar. Sådana kan vara fysiska i form av t.ex. grindar och lås men det kan också handla om att se till att enhetens område är tydligt markerat och att de villkor som gäller för att vistas på området kommuniceras utåt på ett tydligt sätt. Vid samnyttjande av lokaler och ytor behöver åtgärder vidtas för att tydliggöra gränserna mellan det område som enbart disponeras av skolan och gemensamt nyttjade ytor.

Huvudmannen bör också begränsa möjligheterna för utomstående personer att fritt röra sig från angränsande ytor och gemensamma ytor in på enheterna. Det måste vid varje skolenhet övervägas vilka åtgärder som i det enskilda fallet är nödvändiga och möjliga för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till området. De olika förutsättningar som gäller för olika enheter innebär att olika åtgärder kan vara aktuella. I den mån t.ex. kulturskola eller liknande verksamhet bedrivs i skolans lokaler under skoldagen är det väsentligt att skolan har tydliga rutiner och riktlinjer för när personer som hör till dessa verksamheter får vistas inom enheten. Bestämmelsen innebär inte ett krav på att varje möjlighet för en utomstående person att ta sig in på området undanröjs, genom exempelvis fysiska säkerhetslösningar eller genom att personal övervakar skolområdet. Om en obehörig person uppmärksammas på området måste emellertid åtgärder vidtas för att förmå denna att lämna området (Prop 2024/25:160 s 159).

Det framgår vidare av förarbeten att om det saknas rutiner och riktlinjer för när utomstående ska ha rätt eller möjlighet att vistas på skolenheten kan det lätt uppstå gråzoner och oklarheter kring vilka som har rätt att vistas där. Rutinerna bör syfta till att tydliggöra hur utomstående besökare ska agera om de vill besöka t.ex. skolan, hur skolan ska agera för att ta emot sådana besökare och hur obehöriga personer kan avvisas från enheten. Rutiner kan exempelvis handla om att besök ska anmälas på ett visst sätt, att personal ska möta upp besökare vid entrén, att besökare ska bära besöksbricka eller liknande och att skolpersonal ska fråga utomstående som de inte känner igen varför de är där. Rutiner och riktlinjer måste vidare kommuniceras utåt på ett ändamålsenligt sätt (Prop 2024/25:160 s. 59).

Skolinspektionens bedömning

Beredskapsplan

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att det finns en "Krisplan för verksamhet Viskanstrandsgymnasiet läsår 2025/2026". Det finns också en beredskapsplan för Borås stad som är ny och ännu inte implementerad hos personalen. Skolinspektionen konstaterar att det av nämnda dokument framgår hur man ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation. Skolinspektionen bedömer därmed att skolenheten uppfyller författningarnas krav vad gäller beredskapsplan.

Löpande arbete för att säkerställa beredskap

Av ovan redovisade omständigheter framgår att det finns ett kontinuerligt arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter samt att det genomförs utbildningsinsatser och övningar kring allvarliga våldssituationer med personal. När det gäller elever har det genomförts utrymningsövningar vid brand. Det framgår vidare att personal har fått

information om de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation och att säkerhetsgenomgång planeras för alla elever under höstterminen 2026. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att skolenhetens löpande arbete för att säkerställa beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer uppfyller författningarnas krav.

Åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att det finns tillträdesbegränsningar till skolbyggnader genom de skyltar som finns uppsatta på varje ytterdörr där det framgår vilka villkor som gäller för utomstående samt att ytterdörrar är låsta och passerkort krävs. Det framgår också att det finns ytterligare tillträdesbegränsningar genom att skolområdet i Viareds företagspark är tydligt markerat genom inhägnat område. I övrigt visar utredningen att det finns rutiner för hur besök av utomstående ska hanteras och rutiner för hur obehöriga ska avvisas som är kända och tillämpas av personalen. Mot denna bakgrund gör Skolinspektionen bedömningen att skolenhetens åtgärder för att neka obehöriga tillträde uppfyller författningarnas krav.

X Ingrid Jacobsson

Beslutsfattare
Signerat av: Ingrid Jacobsson

X Astrid Kling

Föredragande
Signerat av: Astrid Kling

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Johanna Magnusson och Sandra Andersson medverkat.